

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ОБЩИНА ПЕЩЕРА

4550 гр. Пещера, ул. „Дойранска епопея“ №17

тел.: (0350) 6-22-03, 6-22-08, факс: 6-41-65

URL: <http://www.peshtera.bg>

Режим по държавните помощи. Процедурна
регламентация и правна рамка.

Правила за прилагането на Услугите от общ
икономически интерес. Минимални
помощи - правна рамка и процедури.

ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

ВАЖНО!

Когато една или няколко от дейностите в рамките на одобрените за финансиране концепции попадат в обхвата на правилата по държавните помощи в съответствие с теста за държавна помощ участниците (партньорите) в концепциите, които отговарят за изпълнението на тези дейности **могат да станат конкретни бенефициенти** с одобрението на концепцията, като е необходимо да се провери тяхната допустимост спрямо правилата по държавните помощи.

- Съответствието с правилата по държавните помощи е предмет на оценка от страна на УО на съответните програми на етапа на оценка/подбор на проектни предложения.
- За всяка такава концепция съответният УО преценява дали и при какви условия конкретният участник в концепцията може да стане конкретен бенефициент.

Тест за държавна помощ

Финансирането за дадена мярка/дейност би могло да представлява държавна помощ, ако са положителни отговорите на всеки един от следните въпроси:

1. Прехвърля ли се публичен ресурс към предприятие, т.е. използва ли се финансирането за изпълнение на „икономическа дейност“?

Икономическа дейност е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права. Достатъчно е дейността, за която се предоставя финансиране да бъде възможно да се осъществява възмездно, за да се определи тя като икономическа.

За неикономически се смятат дейности като осъществяването на основните обществени /държавни или общински/ функции (сигурност, защита, полиция, митници, образование), ползването на инфраструктури, които не се експлоатират търговски (обществени пътища, паркове, канали) и нелиберализирани дейности (за които няма отворен пазар) като например управлението на железопътната инфраструктура.

2. Предоставя ли се икономическо предимство (частен инвеститор би ли финансирал този проект)?

Предимство може да бъде директното плащане на държавни ресурси, безвъзмездна помощ или субсидия, както и непреки ползи, които влияят върху публичния бюджет, като например нисколихвени заеми, продажба на публична земя на стойност под пазарната, предоставяне на услуги безвъзмездно или под пазарната им стойност. Предимство е и предоставянето на инфраструктура за целите на изпълнение на съответната икономическа дейност или обновяването на тази инфраструктура. Предимство представляват и спестените разходи, като например спестявания от разходи за поддръжка или електроенергия.

За анализа на наличието на държавна помощ **при инфраструктурата се разглеждат 3 нива:** собственик на инфраструктурата, концесионер/оператор на инфраструктурата и потребител. Следва да се приложи принципът на пазарния оператор, т.е. инвеститорът (съответният орган) покрива само инвестиционните разходи плюс разумна печалба. Ако инвестицията не е съобразена с този принцип, то собственикът е получател на държавна помощ.

3. Селективна ли е помощта (кои са крайните получатели на предимството)?

Селективна е помощ, която се насочва избирателно към определени видове бизнес, региони, типове компании (МСП), или определени сектори, но не към други. По отношение на селективността на помощта следва да се установи към кого е насочена помощта – например дали операторите или потребителите на инфраструктурата/услугите се избират чрез определени критерии или всеки има право да ги ползва. Селективност не е налице при общодостъпни инфраструктура и услуги, които се ползват безвъзмездно.

4. Помощта има ли ефект върху търговията между държавите членки на ЕС и променя ли конкуренцията?

По правило се приема, че конкретна мярка за помощ нарушава конкуренцията ако помощта се отпуска на предприятие, което оперира в либерализиран сектор, на който има или би могло да има конкуренция на вътрешния пазар на Европейския съюз.

Съдът на ЕС в своята практика е постановил, че когато публичното финансиране засилва позицията на определено предприятие на пазара, в сравнение с позицията на други предприятия, които са негови конкуренти на вътрешния пазар на ЕС, е налице засягане на конкуренцията. Същевременно е възможно да се изключи ефект върху търговията, когато мерките имат чисто местно значение.

ВАЖНО!

- Прилагането на правилата по държавните помощи може да наложи ограничения във вида на допустимите разходи, размера на помощта, която могат да получат бенефициентите (интензитет на помощта), евентуален собствен принос от бенефициента, както и ограничения в обхвата на икономическите сектори, за които може да се отпусне помощ.
- Несъответствие с изискванията във връзка с правилата по държавните помощи може да доведе до отхвърляне на проектното предложение на етапа на оценка от страна на УО.

ПРИЛОЖИМИ РЕЖИМИ НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

➤ **Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност**

- За обновяване или изграждане на публична инфраструктура с отворен достъп, подпомагането не представлява държавна помощ.

➤ **Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради, вкл. студентски и ученически общежития**

Мерките от тази група дейности ще представляват непомощ, когато сградите не се ползват за изпълнение на стопански дейности (такива са в общия случай мерки в жилищни сгради и в публични сгради на общинската и държавната администрация). В противен случай възможните режими са:

- Минимална помощ (помощ „de minimis”) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis;
- Помощи съгласно чл. 38 или чл. 39 от Регламент (ЕС) № 651/2014.

➤ ***Устойчива мобилност, вкл. градска мобилност***

- В режим непомощ попадат дейностите по изграждане на общодостъпна инфраструктура, като рехабилитация на улични мрежи, тротоари и пешеходни зони, велосипедни алеи, мостове, тунели и др., които няма да бъдат експлоатирани по икономически начин.
- Инфраструктурата се използва по неикономически начин, когато общината не реализира приходи от управлението или ползването ѝ, или ако реализира приходи от тази инфраструктура, те са в резултат на дейност, която е неделима и спомагателна спрямо неикономическата. Такива са например приходите от ползване на части от тротоари, алеи и пешеходни зони за търговска дейност или приходите от такси за паркиране на места/зони за паркиране по уличното платно, тротоарите и други част от общата транспортна инфраструктура, чието основно предназначение не е за паркиране.

➤ ***Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност***

- Мерките от тази група дейности в общия случай не представляват държавна помощ.

➤ ***Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства***

- Мерките от тази група дейности в общия случай не представляват държавна помощ, защото се осъществяват върху обществената инфраструктура с отворен достъп.

➤ ***Образователна инфраструктура***

- За общинска и държавна образователна инфраструктура в общия случай може да бъде обоснован режим непомощ.

➤ **Здравна инфраструктура**

- Ако не може да бъде обоснован режим непомощ за тези мерки ще се прилага или Решение на ЕК 2012/21/ЕС от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес.

➤ **Социална инфраструктура**

- За тези мерки ще бъде обоснован режим „непомощ“.

➤ **Жилищно настаняване**

- Средствата за изграждане или обновяване на жилища на достъпни цени ще се предоставят като помощ за услуги от общ икономически интерес в съответствие с Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес.

➤ **Култура, спорт и туризъм**

- Когато подпомаганата инфраструктура е достъпна за обществеността безвъзмездно, не е на лице държавна помощ.
- Когато от посетителите на културна институция или от участниците в културна дейност или дейност за опазване на културното или историческо наследство, в това число опазване на природата, открита за широката общественост, се изисква да плащат някаква сума, която покрива само една малка част от реалните разходи, не променя нестопанското естество на тази дейност, тъй като платената сума не може да се счита за истинско възнаграждение за предоставената услуга. Подпомагането на такива дейности също попада в режим „непомощ“.
- За инфраструктури от тази група дейности, за които може да се обоснове чисто местно значение и които е малко вероятно да привлекат ползватели или посетители от сходни оферти в други държави членки, подпомагането също няма да представлява държавна помощ.

- Режим „непомощ“ се прилага и спрямо държавните и общински училища – кандидати и партньори, както и за Центровете за подкрепа и личностно развитие (ЦПЛР) – партньори за всички дейности по операциите по Програма Образование, които ще се изпълняват чрез подхода ИТИ.

Минимална помощ - правилото de minimis за предприятия и ЮЛНЦ

- По смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 максималният размер на помощта по режим de minimis, за която се кандидатства заедно с другите получени минимални помощи за едно и също предприятие за период от три бюджетни години не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лв.) и съответно левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лв.) за едно и също предприятие, което осъществява автомобилни товарни превози за чужда сметка.

Компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)

Компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ по смисъла на член 107 от Договора, при условие, че са изпълнени четири кумулативни критерия:

1. Първо, за получаващото предприятие, трябва в действителност да съществуват задължения за изпълнение на обществена услуга и задълженията трябва да са ясно определени.
2. Параметрите, въз основа на които се изчислява компенсацията, трябва да бъдат установени предварително по обективен и прозрачен начин.
3. Компенсацията не трябва да надвишава това, което е необходимо за покриване изцяло или частично на разходите, възникнали при изпълнението на задълженията, свързани с предоставянето на обществената услуга, като се отчитат съответните приходи и приемлива печалба.
4. Предприятието, което трябва да изпълнява задължения за обществена услуга, в конкретен случай не е избрано вследствие на процедура за възлагане на обществена поръчка, която би позволила да бъде избран оферентът, който е в състояние да предостави тези услуги на найниската цена за общността. Равнището на нужната компенсация трябва да се определи въз основа на анализ на разходите, които би направило едно типично предприятие, добре управлявано и снабдено с достатъчно оборудване.

Примери за УОИИ:

1. Обществено радио и телевизионно излъчване (например за регионални радиа и телевизии);
2. Обществен транспорт;
3. Спешна медицинска помощ;
4. Услуги по реинтеграция;
5. Училищен транспорт;
6. Пощенски услуги (например Универсалната пощенска услуга, възложена на Български пощи ЕАД);
7. Услуги по допълнително осигуряване;
8. Управление на отпадъци (например услуги по третиране и обезвреждане на отпадъци, експлоатация и поддръжка на съоръжение за третиране на отпадъци);
9. Социално жилищно настаняване и строителство на социални жилища (например такива услуги са определени с общински наредби за социално жилищно настаняване).

Компенсация за задача за обществена услуга

Компенсацията представлява помощта, предоставена от публичен орган на предприятие, по отношение на възложената на предприятието задача за УОИИ. Тя включва всички предимства, предоставени чрез публични ресурси под каквато и да било форма (включително предоставяне на услуги, непарични (натурални) вноски, освобождаване от данъци, предоставяне на сгради или други активи под пазарни цени), когато тези предимства произхождат от местни, регионални, национални или европейски средства.

Компенсацията следва да покрива единствено онези разходи, които са необходими за реализиране на задачата от общ интерес, т.е. да покрива разходите, свързани с осъществяването на УОИИ, като се вземат предвид получените приходи от услугата и разумната печалба.

Примери за УОИИ

- Домашен социален патронаж;
- Оперирание на леглова база;
- Оперирание на многофункционална спортно-културна зала;
- Експлоатация на инсталации и извършване на дейности за преработка на отпадъци;
- Управление и поддържане на улично осветление;
- Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци;
- Организация и поддръжка на зони за паркиране;
- Дневен център за стари хора.

Регламентът de minimis за УОИИ

- Регламентът de minimis за УОИИ квалифицира като минимални помощи компенсациите, които не надвишават таван от 500 000 евро, предоставени за една УОИИ на едно и също предприятие за период от 3 данъчни години. Такова финансиране не представлява държавна помощ, тъй като не засяга търговията между държавите членки и не нарушава или не заплашва да наруши конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Таванът от 500 000 евро се прилага в случай, че на предприятието се предоставят парични компенсации (т.е. субсидии).

Компенсация за обществени услуги, представляваща държавна помощ, съвместима с ДФЕС и освободена от нотификация пред Комисията

- Компенсации, предоставени на болници;
- Компенсации, предоставени за услуги, задоволяващи някои социални нужди (здравни грижи и дългосрочни грижи, грижи за деца, достъп и реинтеграция до пазара на труда, социално настаняване, грижи и социално включване на уязвими групи);

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ОБЩИНА ПЕЩЕРА

4550 гр. Пещера, ул. „Дойранска епопея“ №17

тел.: (0350) 6-22-03, 6-22-08, факс: 6-41-65

URL: <http://www.peshtera.bg>

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

„Този документ е създаден в рамките на финансов план за бюджетна линия BG16RFOP001-8.006-0029 „Подкрепа за Община Пещера по ОПРР за ефективно и ефикасно изпълнение на ПРР“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Пещера и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 г.“